

Bērna vecuma pacients ar pneimoniju – piesardzības līmeņa izvērtējums, izmantojot SIRS kritērijus, un terapijas izvēles analīze

*Baiba Čikovska¹, Anna Gūtmane¹, Elvīra Turoka¹,
Marina Višņevska¹, Hedija Čupeca¹, Anna Ņikuļenkova^{2,3},
Jana Pavāre^{2,3}, Ilze Grope^{2,3}, Dace Gardovska^{2,3}*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Rezydentūras daļa, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

³ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

Ievads. Pneimonija joprojām ir viens no vadošajiem nāves iemesliem bērnu populācijā. 2015. gadā tā bija nāves cēlonis 16% bērnu līdz 5 gadu vecumam. Svarīgi ir laicīgi izvērtēt pacienta vispārējo stāvokli un uzsākt atbilstošu antibakteriālo terapiju ne vēlāk kā 4 stundas no diagnozes noteikšanas brīža. No 2013. gada Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS) izmanto rīcības algoritmu bērniem ar drudzi. Pacienti, kuri pēc šī algoritma tiek vērtēti kā SIRS pozitīvi, prasa augstāku piesardzības līmeni.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Izvērtēt SIRS kritēriju izmantošanu bērniem ar pneimoniju, stacionāriem BKUS NMP, analizēt piesardzības līmeni un atbilstošas antibakteriālās terapijas izvēli. Retrospektīvi aprakstošs pētījums tika veikts BKUS no 2015. gada janvāra līdz decembrim. Pētījumā tika iekļauti 600 pacienti ar diagnozi J18.x. Katru pacientu izvērtēja pēc SIRS kritērijiem.

Rezultāti. Pētījumā tika iekļauti 600 pacienti, no kuriem 44,8% (n = 269) bija meitenes un 55,2% (n = 331) zēni. Pirmās apskates laikā uzņemšanas nodaļā pēc SIRS kritērijiem netika izvērtēti 62,3% (n = 374) pacientu. No šiem pacientiem retrospektīvi SIRS kritērijiem atbilda 62,5% (n = 237). Lielākajai daļai pacientu – 47,3% (n = 112) – terapijā tika nozīmēts amoksicilīns, retāk – 18,1% (n = 43) gadījumu – otrās paaudzes cefalosporīni vai 8,44% (n = 20) gadījumu – klaritromicīns. Pacientiem, kuri SIRS kritērijiem neatbilda, visbiežāk – 47,1% (n = 121) gadījumu – nozīmēja amoksicilīnu, retāk – 16,7% (n = 23) gadījumu – klaritromicīnu vai 8,7% (n = otrās paaudzes cefalosporīnus. Šinī grupā vidējais ārstēšanās ilgums stacionārā bija 4,12 dienas.

Pirmās apskates laikā 4,5% (n = 27) pacientu tika vērtēti kā SIRS pozitīvi slimnieki. Retrospektīvi vērtējot, SIRS kritērijiem atbilda 88,9% (n = 24) pacientu. Šai pacientu grupai terapijā visbiežāk – 48,6% (n = 13) gadījumu – uzsāka trešās paaudzes cefalosporīnus, retāk – 22,2% (n = 6) gadījumu – otrās paaudzes cefalosporīnus vai 18,5% (n = 5) gadījumu – amoksicilīnu. Šinī grupā vidējais ārstēšanās ilgums stacionārā bija 8,69 dienas.

Pirmās apskates laikā 32,2% (n = 194) pacientu tika vērtēti kā SIRS negatīvi, tomēr, retrospektīvi izvērtējot, SIRS kritērijiem atbilda 63,9% (n = 124) pacientu. Šo pacientu grupu visbiežāk – 47,6% (n = 59) gadījumu – ārstēja ar amoksicilīnu, retāk – 25,8% (n = 32) gadījumu – izmantoja otrās paaudzes cefalosporīnus vai 12,1% (n = 15) gadījumu – klaritromicīnu. Šinī grupā vidējais ārstēšanās ilgums stacionārā bija 3,4 dienas.

Secinājumi.

1. Lielākā daļa pacientu (62,3%) BKUS NMP netika izvērtēti pēc SIRS kritērijiem.
2. Nav statistiski ticamas atšķirības terapijas izvēlē starp SIRS pozitīviem un negatīviem pacientiem.
3. Statistiski ticami biežāk pacienti, kuri tika vērtēti kā SIRS pozitīvi, bija izvērtēti ar augstāku piesardzības līmeni, ārstēšanās saņēma plašāka spektra antibakteriālo terapiju un ārstējās stacionārā ilgāk nekā citas pacientu grupas.
4. Medicīnas profesionāļiem nav viennozīmīga priekšstata par SIRS kritērijiem.
5. Ņemot vērā biežo SIRS sastopamību pētījumā iekļauto slimnieku vidū, SIRS kritēriju izmantošana pacientu stāvokļa smaguma novērtēšanā būtu jāpārvērtē pēc jauno sepses vadlīniju ieviešanas.

Pētījums izstrādāts Valsts pētījumu programmas BIOMEDICINE projekta Nr. 5.6.2 "Dzīvībai bīstamo un sabiedrībai nozīmīgo infekcijas slimību izpēte bērniem ar jaunu zinātniski pamatotu rīcības algoritmu izstrādi bērnu mirstības samazināšanai Latvijā" ietvaros.